

09.02.2016

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö 19.11.2015 STM068:00/2015

Lausuntopyyntö hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi. THL ottaa tässä lausunnossa kantaa hallituksen linjauksiin pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta.

THL pitää erittäin tärkeänä toteuttaa viivytyksettä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (sote-uudistus), joka kokoaa julkisesti rahoitettujen sosiaali- ja terveyspalvelujen (sote-palvelut) järjestämisvastuun alueellisesti yhdelle taloudelliselta ja toiminnalliselta kantokyvyltään riittävän suurelle toimijalle.

THL pitää hallituksen linjausta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun osoittamisesta 18 (kolme yhdessä toisen alueen kanssa) pääpiirteissään nykyistä maakuntajakoa noudattavalle itsehallintoalueelle oikeasuuntaisena ja merkittävänä parannuksena nykyiseen. Hallituksen linjauksen mukainen sote-palvelujen järjestämisvastuu jakautuisi kuitenkin edelleen liian monelle toimijalle, itsehallintoalueelle, joista osa on väestömäärältään hyvin pieniä ja jo lähtökohtaisesti taloudelliselta ja toiminnalliselta kantokyvyltään liian heikkoja kantamaan täysimääräisesti vastuun sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä alueensa asukkaille.

THL näkemyksen mukaan luontevinta olisi osoittaa järjestämisvastuu sote-palveluista korkeintaan 12 itsehallintoalueelle, joissa kussakin olisi ympärivuorokautinen laajan päivystyksen sairaala. Näin muodostuvilla itsehallintoalueilla olisi sekä taloudellisesti että toiminnallisesti riittävän uskottavat edellytykset järjestää sote-palvelut. Järjestämisvastuun osoittaminen 12 alueelle tukisi myös hallituksen linjausta paremmin sote-uuditukselle asetun säästötavoitteen saavuttamista.

THL pitää sote-palvelujen kansallisen ohjauksen vahvistamista erittäin tarpeellisena yhdenvertaisten palvelujen saatavuuden turvaamiseksi väestölle asuinpaikasta ja sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Palvelutuotannon monipuolistaminen ja asukkaiden valinnanvapauden laajentaminen tarjoamalla myös yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoille mahdollisuus osallistua julkisesti rahoitettujen sote-palvelujen tuotantoon parantaa palvelujen saatavuutta ja järjestelmän toimivuutta. Asukkaiden valinnanmahdollisuuksien toteutuminen sekä julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin palvelujen tuottajien yhdenvertaisten toimintaedellytysten varmistaminen edellyttävät monipuolista tietotuotantoa, seurantaa, valvontaa ja yhdenmukaisia vaatimuksia kaikille tuottajille.

www.thl.fi

09.02.2016

THL pitää sote-palvelujen rahoitusvastuun siirtämistä kunnilta valtiolle ja itsehallintoalueille perusteltuna järjestämisvastuun poistuessa kunnilta. Sote-uudistuksen täytäntöönpanon jouduttamiseksi alueiden rahoitus voi THL:n näkemyksen mukaan perustua uudistuksen käynnistyessä täysimääräisesti valtion rahoitukseen. Aidon itsehallinnon toteutuminen edellyttää kuitenkin itsehallintoalueille mahdollisuutta päättää ja kerätä varoja toimintansa rahoittamiseksi. THL pitää tärkeänä selvittää huolellisesti itsehallintoalueiden verotusoikeuden edellytyksiä pitemmällä aikavälillä. Selvitystyö olisi luontevaa yhdistää mahdolliseen soten monikanavarahoituksen yksinkertaistamista koskevaan valmisteluun.

Pääjohtaja

Juhani Eskola

Johtaja

Markku Pekurinen